

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.

1/2 " 1 " 60 "

1/4 " — " 90 "

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.

1/2 " 3 " "

—

Numeri singuratici se vënd

n Cluj cu 5 fileri, într'alte

locuri cu 6 fileri.

Răvnașul

INSERȚIUNILE

se plătesc după mări-
mea locului ce ocupă;
fiecare cm. □ costă o-
dată 10 fil., de 2 ori
8 fil., de 3 și mai multe
ori 6 fileri.

—

ADRESA:

„RĂVNAȘUL”
CLUJ, — KOLOZSVÁR
6. JÓKAI-UTCA 6.

Editor și redactor resp.: PETRU P. BARIȚIU

Apare în fiecare Sâmbătă

Intemeietorul foi: Dr. E. DĂIANU

Înalt Preasfinția Sa Metropolitul către credincioșii din Cluj.

*Iubiților credincioși din parochia
gr.-catolică a Clujului!*

Adânc Ne-a mișcat, iubiților creștini, trista veste că biserica voastră pe neașteptate a suferit o stricăciune așa de mare, încât a trebuit să i-se culeagă boltitura solidă de cărămidă, pentru ca în locul ei să se clădească o boltitură nouă, mai ușoară, de gips. Este aceasta o încercare grea, pe care înse ca buni creștini voi trebuie să o purtați cu liniște și tărie creștinească, căci Dumnezeu după multele binefaceri mari, ce le-a reversat asupra parochiei Clujului, a voit în nepătrunsele lui sfaturi, să pună la probă credința voastră și inima voastră.

Și într'adevăr dacă căutăm în trecut parochiei Clujului, vedem, că întrânsa la anul 1735 erau numai zece familii române, fără preot, fără biserică, fără școală, fără nici un fel de avere. Cât de tare s'au schimbat înse stările de atunci încoace și mai ales de când fericitul nostru înaintaș arhiepiscopul de veșnică amintire *Ioan Bob* a înzestrat aceasta parochie cu cele mai de lipsă instituțiuni, având neclătită credința, că ceea ce el a înființat cu mari jertfe, credincioșii parochiei Clujului, sporind în număr și avere și în virtuțile, cari le vor învăța în biserică întemeiată de dînsul, și ei vor face lucruri, și mai mari, și mai vrednice de mărirea lui Dumnezeu!

Eată dar, că numărul vostru s'a sporit dela zece familii sau 50 suflete la peste 4000 suflete!

Eată, că în locul celor 10 familii sărace și poate și fără casă, Dumnezeu a voit să se adune într'o turmă mare, cu păstori harnici, sute de familii, cari se bucură de bunăstare, pricepere și poziții sociale așa de însemnate, încât toți laolaltă, în dragoste frățească și înțelegere creștinească puteți face lucruri mari pentru neamul nostru românesc, lucruri, cari să poată sta cu mândrie alături cu așezămintele celorlalte neamuri și confesii din Cluj.

O pildă mare v'a pus de curând înaintea ochilor vostri în persoana acelu creștin nobil, care și-a jertfit toată averea pe altarul bisericii celei noue. Deci ați greșit foarte mult, iubiților creștini, dacă voi nu ați urma, fiecare după puterile sale, pilda aceasta, și dacă la binefacerile și semnele, ce Vi-le-a dat Dumnezeu, nu ați răspunde măcar cu atât de puțină jertfă din partea voastră, câtă se cere, ca să vă puteți susține și restaura biserică voastră cea veche.

Adunați-vă așadară cu credință tare, cu inimă bună și largă, cu încredere neclătită, în jurul păstorilor vostri, plecați urechile voastre la sfatu-

rile lor părințești, dați tot ce puteți, din averea, cu care Dumnezeu a binecuvântat hărnicia voastră și ostenelele voastre; sporiți »Coroana bisericii«, pentru ca și Părintele ceresc să Vă încununeze cu coroana fericirii veșnice.

În speranță, că glasul de îmbărbătare al Arhiepiscopului vostru va fi ascultat și urmat, tuturor Vă împărtășim din inimă binecuvântarea noastră arhiepiscopicească.

Blaj, la 25 Septemvrie n. 1906.

Victor Mihalyi m. p.,
Metropolitul de Alba-Iulia.

Iacob Popa m. p.,
protonotar consist.

Episcopul Bob și biserica din Cluj.

Se știe, că biserica cea veche a Românilor gr.-cat. din Cluj, care acum se reparaază, a zidit-o, cu întreagă cheltuiala sa, Episcopul Ioan Bob. — Nu știm mai de aproape împrejurările și gândurile din care a răsărit acest fapt, de mare vrednicie, cunoaștem înse o parte din scrisorile ce s'au schimbat în anii 1802—1803 între Episcopul Bob și Mihail Orosz, român fruntaș din Cluj, care era pe atunci secretar la guvernul transilvan în Cluj și om de încredere al Episcopului. Aceste scrisori, cari se păstrează într'un protocol din arhivul metropoliei, la Blaj, aruncă o lumină interesantă asupra stărilor bisericii noastre din Cluj și ne păstrează o mulțime de amănunte, din cari secretarul Orosz se vede, că a fost un om foarte cu minte și foarte bun român, deși scria ungurește Episcopului; în tot cazul era mai bun Român, decât unii de astăzi, cari scriu românește une ori, dar gândesc tot rău asupra treburilor sfintei noastre biserici.

Ar fi vrednic lucru a tipări întregi scrisorile acelea, cari foarte des s'au schimbat între secretarul Orosz și Ep. Bob, dar aci deocamdată vom da în firul lor numai unele amănunte cum s'a întemeiat biserica din Cluj și ce gânduri mari avea Orosz pentru parochia Clujului.

* * *

Pentru Episcopul Bob rămâne în istorie o vrednicie netăgăduită, care nime nu i-o vă putea întuneca: faptul că a zidit din al seu biserici prin orașe, în cari altfel viața românească nu s'ar fi putut închea nici odată ori foarte târziu. Între aceste orașe Clujul este în locul cel dintâiu. Se spune, că totdeauna ar fi fost Români în Cluj. Se amintește și de un preot Român, Toma, care pe vremea lui Mihail Viteazul ar fi fost statornic în Cluj. Poate să fie adevărat și cercetările asupra acestor clipite de viață românească în Cluj, ne face tuturor mare bucurie. Faptul este înse că pe vremurile mai vechi, până la sfârșitul veacului al 18, biserică românească în cetatea Clujului n'a fost, nu se pomenește.

La 1795 s'a zidit de compania comercianților greci o biserică destul de mare și de frumoasă, pentru creștinii de legea gr.-or. Înse aceasta biserică

s'a zidit de o parte de cetate, afară de zidurile ei privilegiate, între grădinile din Hazsongart (azi: görög templom utcza). Românii toți vor fi mers cu drag la acea sfântă biserică, care purta chipul bisericii românești, deși se numia »greacă«. Poate că acest fapt va fi inspirat, — prin nobila concurență, care multă activitate a deșteptat, — gândul de a se face o biserică anume și pentru Românii de legea unirei cu Roma, cari erau cei mai număroși în aceste părți. Și poate că gândul acesta se va fi ivit mai întâiu în mintea acelu Român cu numele Orosz, care cum vom vedea multe gânduri mari avea și le șoptea prin scrisori Episcopului Bob. Ori cum va fi fost, la 1801 s'a început edificarea bisericii românești din cetate, în ulița numită a cărbunelui, (azi Jokai utcza), care fiindcă Românii erau cei ce înzestrau pe Clujeni cu cărbuni, și prin numele seu părea a fi indicată pentru a fi aleasă cum a fost. Lucrul n'a mers așa ușor. Nici Episcopului Bob, care era foarte văzut înaintea Domnilor pentru bogăția sa, din care mulți se împrumutau, nu i-s'a iertat ușor îndrăzneala de a face biserică valachă între zidurile cetății celei mai domnești din Ardeal.

Tradiția spune, că biserica s'a zidit sub cuvântul de magazin de bucate și numai când peste acest grănar sufletesc s'a înălțat turnul suleget, frumos alcătuit, acoperit cu aramă veritabilă și încununat cu grăitoarea cruce — numai atunci s'a făcut declarația publică, cumcă în mijlocul Clujului este și o biserică românească.

Amănuntele acestei tradiții nu le-am aflat adevărate în scrisori. Corespondența lui Orosz cu Bob, ce se păstrează în amintitul protocol din Blaj, începe numai în Iulie 1802, când biserica era aproape de tot isprăvită.

»Și amvonul va fi gata în 2 săptămâni, numai de ar veni acasă pictorul« scrie Orosz în 16 Iulie 1802. »Acum și zidarii s'au apucat de vâcălit; am nădejde că peste 3 zile și auriturile (țiradele aurite), le vor pune pe cele patru părți din jos ale turnului; acestea vor fi mari«. — scrie Orosz în 2 Sept. 1802. Ear în 4 Sept. scrie: ...»Amvonul s'a așezat la locul seu; numai treptele-i lipsesc; după pictorul am scris la Sighișoara«.

În 23 Aprilie 1803 scrie Orosz: »Tot feliul de material scumpindu-se am statorit zugrăvirea și aurirea amvonului, unde trebuie, în 240 florini renensi; fără de acea deasupra amvonului am făcut 2 icoane mai mici, cu rame aurite și cu table cu tot; cele 2 icoane mai mici vor fi așezate pe stâlpii frontarului, ca poporul numai acelea să le sărute. Se știe, că pe acestea două numai Christos și Preaferi-

ita Fecioară poate fi. Mai este în jurul amvonului loc pentru trei icoane, ne-ar plăcea să știm că ce chipuri poruncește Escelenția Ta să se facă atât în jur cât și de asupra amvonului, și dacă am putea căpăta de acolo niște desemnuri (cuprum) ale Doctorilor grecești, acelea ar fi bine să se zugrăvească.

„Ca la procesiuni poporul să nu mai ducă afară icoanele cele mari și scumpe, am lăsat să facă alte patru icoane cu rame, pe cari am zugrăvit tot chipurile cele de pe iconostas, ramele le-a feștit albe, cu patru bumbi aurite și numai linia cea subțire dinlăuntru aurită. Toate aceste icoane le-am târguit cu 70 florini. Escelenția Voastră să binevoiți a trimite înainte pictorului 100 fl. Acum el s'a așezat în casă (a bisericii) într'o chilie din dărăpt, acolo va și lucra.

»Cât îi trebuie lui Lederer (întreprinzătorul, care a zidit biserica) cât pictorului, am fost scris amănunțit, și în parte se vede din »specificatio«. Acum în săptămâna viitoare se apucă de pardosirea curții, de fiecare stângin trebuie să plătim câte 2 fl. Pentru toate veți binevoi Ilustritatea voastră să-mi trimiteți numai 600 fl. și apoi despre ei voi da seamă deosebit«.

In 27 Aprilie 1803 scrie Ep. Bob lui Orosz:

»In jurul amvonului să se zugrăvească Evangeliști, cum e și într'alte locuri prin biserici, ear pe tabla care e de asupra amvonului e bine să se zugrăvească *Chrisostom*, care a fost mare predicator, și de asupra capului în chip de porumb Duhul sfânt; icoana să fie cu odăjdii arhieresti și cu mitră. A văzut pictorul aici cum sunt făcute, pe frontar (iconostas).

Deja în 29 Aprilie răspunde Orosz Episcopului, scriind despre pictarea amvonului: »Eu am gândit că după ce *Evangeliștii* sunt făcuți pe boltitura din lăuntru a bisericii, și pe amvon și altfel numai trei au loc, să dispuneți a zugrăvi pe doctorii bisericii, și fie așa cum Escelenția voastră poruncește. Eu aș fi luat icoane din sfânta scriptură; pe Is. Christos predicând în pustie și împărțind șapte pâni la 4 mii de oameni; alta când Christos a poruncit apostolilor să-și arunce mreșile să pescuiască, ear a treia un alt astfel de fapt«.

Evangeliștii de pe boltitură, de cari pomenește Orosz erau figuri mari și frumoase zugrăvite *fresco*, cum se zice, și durere, că acum nu mai sunt. Cu luarea boltiturii de cărămidă aceste zugrăviri prețioase s'au pierdut de tot fără urmă... Asta e poate singura pagubă nereparabilă a bisericii lui Bob — pricinuită prin stricăciunea și reparația de acum.

In 14 Maiu 1803 scrie Orosz: »Azi poate vor isprăvi pardosirea curții și apoi Lederer îndată se va apuca de pălan. Rog pe Escelenția voastră ca la cea dintâiu ocazie să vă îndurați a-mi trimite 300 fl., pentru că mi s'au gătat și banii mei; zi de zi plătesc câte 12 robi, 4 pardositori și pe lângă acea mult prund și pietri trebuie să aduc, voi u arăta răvașele. Și lui Lederer trebuie să-i mai dau înainte; el isprăvind cu pălanul trebuie să pună în jurul turnului pietri late... încă mai bine ați trimite 400 fl.; voi u da seamă cum se cade...«

In 18 Maiu cere de nou aceeași sumă de bani »pentru că eu n'am bani la îndemână (mostan magamnak sincsen heverő pénzem.) ...Pe *Rusale* mă grăbesc să fie toate gata; și casele voi u lăsa să le vâruiască«.

Totuși nu s'au putut isprăvi toate pe *Rusale*. In 22 Iunie scrie earăși: »Pictorul curînd își va isprăvi lucrul, pentru că are un ficior bun; se grăbește și el să meargă la Gherla (avea lucru la bis. armenească de acolo) l'am și spăriat; dar palier-ul a luat asupra sa foarte multe lucruri și nu le birue; călătorește mult încolo-încoace; a fost aci materialul de lipsă la pălan, că de de nu eu luam alt măestru, deși a fost primit bani. Poate mâne poimâne va sosi, voi u vorbi mai aspru cu el, doară doară pe *Sân-Petru* poate isprăvi...«

Pardosirea a costat tare mult; numai atâta mai este de făcut, cât e strimtoarea de lângă turn, dar atâta vor isprăvi într'o zi doue; numai Lederer de ar face pălanul; voi u merge mai des asupra lui.“ —

In 2 Iulie eară cere cele 400 fl. spunând că 200 floreni a cheltuit cu pardosirea și mai lipsește ceva. Continuă apoi: »Cum aud îi place Escelenției Tale *tabernaculum*; mare podoabă va fi în altar; mai înalt n'am voit să-l fac, ca Escelenția Ta când șezi în deretul altarului să poți fi văzut, dar să se vadă și sfeșnicile și crucea. Am plătit măsurului 40 fl. lăcătușului 5 fl; cu pictorul încă nu m'am înțeles, dar poate că-l și duce cu sine la Gherla, că-l cer de acolo, dar și acolo iute-l isprăvește... Tinicheaua o aștept pe sfârșitul săptămânei viitoare; eu am comandat o majă; ce va rămânea va fi bun și la Blaj; și aceasta din Ungaria am adus-o«.

In 4 Iuliu răspunde Episcopul Bob: »Tabernaculum mi-a plăcut, că era, dar eu îl aflu de prisos, dar dacă e — făcă-l de tot, dar nu trebuie legat cu cuie de masa altarului, ca să nu se poată mișca, pentru că eu, când voi u slugi îl voi u lua jos... Aur nu mai trebuie pus, nici nu e de lipsă, e destul cât e, ba e și prea mult pe turnul acela mic; nici nu-l poate ținea; am vorbit eu despre asta cu oameni cari pricep«.

In 27 Iuliu 1803 Orosz scrie: »Deunăzi am fost la Hășdate pe vro 5 zile, și întracelea n'au lucrat; dacă merge și el încotrova (Lederer) stă lucru în loc; dar azi i-am spus-o Dumilui, măcar că în 3—4 zile pot isprăvi. Pictorul și-a gătat tot lucrul; s'a și dus, Tabernaculum va fi întărit numai cu șrof de masă«.

In 27 Iulie 1803 scrie Orosz mai pe urmă despre biserică, cam năcăgit: »Cu Lederer — zice — nu m'aș mai întovărăși, așa mi-s'a urît de el; pe aseară l'am chemat. Tinicheaua o aștept în săptămâna asta și cu scocul curînd va fi gata, că Steller e om de omenie. De cătră Tökés (un vecin al bisericii) pălanul e gata, dar despre u-iță a remas neisprăvit... aș dori să știu când va plăcea Escelenției Tale să vină aici. Pe sfințirea bisericii cu mare bucurie am pofti să fiți de față, că apoi ne-am duce și noi la Șermaș; pe săptămâna viitoare toate trebuie să se sfârșească«.

Atâta se găsește în scrisorile amintite privitor strict la zidirea și arangearea din lăuntru a bisericii. Mai e de amintit că, cum reese din o scrisoare a lui Orosz (21 Nov. 1802) pentru zidire a avut să plătească Episcopul Bob, după contract: 4828 florini și »doue buți de vin«.

»După contract, zice Orosz, Ilustritatea Ta ești dator să-i dai vin de care vrei; el și-l va aduce bucuros, mai ales dela *Vama-seacă* încoace; până acolo se roagă înse să-il trimită

Ilustr. Ta cu căraușii sei; acolo apoi își trimite carul său«. Episcopul Bob n'a voit însă se trimeată vin, ci i-a dat bani 60 fl. să-și cumpere 80 vedre, cum îi place.

Dacă a ținut așa de mult zidirea — aproape trei ani — oare care esplucație ni-se dă tot în aceeași scrisoare: anume în anul cel dintâiu 1801 din pricina focului (se vede că a fost un foc în oraș, căruia i-a căzut pradă și zidirea începută) în anul celalalt din lipsă de aramă s'a amânat lucrul (acoperirea turnului.)

Și mai interesante sunt înse amestecurile privitoare la întemeierea parochiei, inzeștrarea parochului, canturului, etc. — lucruri de cari Orosz aproape în fiecare scrisoare pomenește.

Despre acestea altă dată. Și până atunci țin să mulțămesc la acest loc d-lui Dr. Ioan Rațiu, harnicul profesor și neobositul scrutător al trecutului — pentru bunăvoința cu care mi-a făcut estrasele și copiile din protocolul ce conține corespondența lui Bob și Orosz, corespondența la care tot D-sa mi-a atras atențiunea.

Dr. E. D.

»Vie împărăția ta«.

(Urmare.)

II. In fața acestor tainicii sfinte întrebarea lui Nicodim ne vine și nouă pe buze: cum se poate aceasta? Doamne, tu vorbești de viață; dar de unde să iau puterea pentru viață? — Eată o întrebare vrednică de luat în samă. Omul nu-și poate da șie-și viață; el și-o poate cruța, și-o poate dezvolta până la oare care măsură, dar a și-o înmulți, sau înnoi nu e în stare. Puterea de viață și în ordinea firei e un dar alui D-zeu; cu cât mai mult și-o rezervă D-zeu aceasta în ordinea înviorării prin dar a sufletelor? El dă viață, dela el vine viața; devotamentul, intimitatea acea durabilă, virtutea acea eroică, el o lucrează. Cel ce singur este după ființa sa nemuritor, el dă viață; cel ce singur locuiește în neapropiată lumină, el revarsă lumină. Altul nu o poate face. Dar oare el face-o? La ce să ne îndoim? Aerul nu noi îl producem, apa nu noi o creăm în laboratorii; pământul nu noi l'am ridicat întru munți, nu noi l'am apăsă întru văi; electricitatea razei de lumină nu noi am concentrat-o. Cerințele vieții creatorul le-a pus în natură: tot el le dă și în lumea sufletelor, în acea lume, în care sufletele se deșteaptă, mijesc, doresc, și pe cari asemenea le acopere o boltă albastră, nu de ele zidită. Cuvântul apostolului în tot chipul e adevărat: în el trăim, ne mișcăm, suntem.

Domnilor, să fim pe deplin convinși, că D-zeu înfruește asupra sufletului nostru și picură necontentit picuri de întărire și putere întru voința noastră și întreșe în gândirile și simțirile noastre impresiunile, ce le dorește. Să fim adânc încredințați, că aceasta putere d-zeească, umblă cu noi, e aproape de noi, ne înpresoară pretutindena și e atât de nelipsită în viața supranaturală a sufletului, ca și pământul, aierul, lumina în natură!

Aceasta înfruire d-zeească noi o numim grație, dar, șio primim la tot pasul. De acea ea este pretutindena, ea mijeste, ea pulzează în omenime, pentru că fără de ea nu se poate o viață sufletească; darul lui D-zeu este elementul indispensabil al vieții. Apartine acelor comori, cari sunt cele mai de lipsă și în tot locul ne stau la îndemână. Mai prețioase decât diamantul, bun de strălucire, decât care însă mai bun e aierul, ce-l respirăm; mai prețioase decât aurul, care pentru acum e măsura muncii omenești, dar decât care mai bun e pământul roditor, ce

alintă spicele de grâu; mai strălucite decât petriale nestimate, a căror lucire ne farmecă, dar decât care mai plăcută este lucirea apei cristaline, cu care putem învia viața veștețită! Prețuiți-vă, prețuiți-vă, lumina, apa pământul, spicul cel de grâu! Aceasta vi-i viața! Așa și grația; așa e și înriurirea d-zeească, de viață dătătoare! Pe tot locul ne însoțește și din ea trăim; de aceea mai însemnată e decât știința, decât arta, decât pietrile scumpe schinteitoare ale spiritului, lipsite de rodire, lipsite de viață și de adevărată bucurie fericitoare. Acestea așa sunt de departe de fericire, de deplinătatea vieții, ca și încolțirile baraboilor din pivnițe față de codrii străvechi de pe insula Java. — Nu este lumină, nu este frumsețea, nu este dulceață, nu este viață în ele.

După cum nu trăim din diamante, ci mai mult din razele soarelui, și nu din aur, ci mai mult din glia roditoare, și nici din străluciri de pietri scumpe, ci mai mult din mărgelile limpezimei apelor curgătoare, întocmai așa viața morală a omeniei nu știința o hrănește, nu arta o susține, nu frumsețea o crește, ci D-zeu o poartă, D-zeu o formează și o crește mare și tare.

O lume! Înțelege-ți taina vieții tale și desfășează-te în bolta cerului vieții tale supranaturale; desfășează-te întru atmosfera ei plină de lumină, în razele soarelui auriu, în curgerile de ape cristaline, în elementele acestea de bine ale vieții tale. D-zeu toate acestea ți-le-a dat ție și fiește căruia. Și-adat și pe Fiul său, ca un model viu, ca să înveți dela el legile dumnezeiești vieți, dar pe lângă aceea ți-a mai dat pentru vrednicia lui și spre acest scop și dar, adică îți atinge sufletul din lăuntru, ca să înțelegi cuvântul și să poți urma pilda dată. Christos este comoara comună a tuturor; ear darul este aierul vieții sufletești a tuturor. *Christos e al tuturor*, de aceea s'a născut în staul, nu în palută; de aceea leagănul lui n'a stat pe covoare, ci pe paie, de aceea nu candelă de alabastru a luminat în peștera nașterii sale, ci steaua înțelepților din Răsărit a strălucit asupra lui; de aceea el n'a purtat togă tivită cu purpur, ci o rîză de templar; de aceea capul lui nu i-l'a încununat cunună de flori, ci nor de pulbere.

Precum Christos e al tuturor și darul e al tuturor; ni-se țese în amintirile vechi, în icoanele copilăriei, în glasul conștiinței, în gemetele inimii, în clipitele luptelor ca și în dulceața bucuriilor noastre; ne previne, ne deșteaptă, ne chiamă, ne însoțește și ne spriginește. Nu face deosebire între om și om; caută inimile și nu se uită că ce le acoper pe ele; nu se uită că oare haină de mătăasă, ori țundră aspră acopere pieptul, ba ca și când încercările mai de frunte ar vrea să le facă pe câmpia celor nebăgați în seamă, produce virtuți mărețe acolo unde știința și arta nici nu-și pot pune piciorul. Oameni, cari nici nu știu ceti, îi așează la o treaptă înaltă a desăvârșirii, și earăși la oameni, cari nici idee nu au de cultura clasică, arată eroism, care întrece puterea clasică. Toate acestea cu puterea darului și — și cu ajutorul aceluia minunat *abc*. — care nu are decât 5 litere.

Numai cinci? Ce alfabet este acela?

Fra Egidio s'a rugat odată de sfântul Bonaventura, vestitul doctor din Paris, ca să-l învețe a ceti, ca să poată fi și el om vestit și mare învățat. Învățăcelul vrednic al sfântului Francisc îi răspunse: »Destule-ți-s ție pentru mărire, glorie și înțelepciune, cinci litere, acele anumite cinci litere, cu care Christos a scris în fața lumii iubirea sa măntuitoare. Destule-ți-s ție cele cinci sfinte rane ale lui Christos! Acelea te vor învăța toată înțelepciunea și toată mărirea«. Și s'a dus *Fra Egidio* în grădina schitului, și peste via sacra a strigat către *Colosseum* și către arcul lui *Constantin cel Mare*, cu glas puternic: Auziți oameni, și *Fra Egidio* poate fi înțelept, renumit și erou slăvit, prin cele cinci rane ale lui Christos!

Pot fi mari, *Fra Egidio* și toți aceia, cari urmează lui Christos și trăesc din darul lui. Să ne încredem în el și în cuvântul lui: »Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați și eu vă voi ușura. Multe lupte ne cuprind și slăbiciunile ne

însăpăimântă; aceste patimi, ca și Marea sbiciuită, își aruncă valurile către noi; suntem ca și Petru când începu să se scufunde, dar și nouă ne vine întru ajutor Domnul, și-și întinde brațul să nu ne temem. Și noi ne plângem cu sfântul Pavel, că simțim în mădularele noastre altă lege, care este potrivnică legii lui D-zeu; dar și pe noi ne incuragiază Domnul: destul îți este ție darul meu ca să învingi pasiunile tale! Praf și pulbere ești și totuși poți să fii erou, și toate să le învingi, dacă mănânci din pâinea pe care eu ți-o dau, și dacă te silești să te desbraci de umbrele ființei tale ticăloase, ca să te îmbraci întru mine.

Cel ce se prepară pentru acest drum mai întâiu să se cufunde în sine. Calea spre D-zeu conduce prin inima noastră. Lumea lihodă, sburdalnică și ușuratică, are lipsă de reculegere. Sufletul nu-l putem spăla cu nici un fel de săpun aromatic, ci numai cu lacrimi. — Inima nu se curățește de tina simțirilor în nici un fel de alt foc, decât în flăcările iubirei. Isus Christos ne îndrumă la pocăință și intrarea împărăției lui D-zeu în inimă o împreună cu pocăința, zicând: *apropiatu-s'a împărăția lui D-zeu, pocăiți-vă!*

Să ne apropiem deci de sfânta taină a pocăinței, cu încredere adâncă întru renașterea sufletului nostru și întru avântul vieții noastre morale. Numai acolo înflorește renașterea și viața.

Pentru reculegerea noastră serioasă și faptică Domnul ne va respălăti la vreme și ne va picura în inimă sentimentele fiilor lui D-zeu, mângâindu-ne cu pacea, pe care lumea nu ni-o poate da nouă. Acolo, în sfânta spovedanie, la simțemintele fiului celui rătat să adaugem conștiința, că Domnul ne iubește, și că întru adevăr fiecărui suflet pocăit îi sună cuvântul Mântuitorului:

Veniți la mine... eu vă voi ușura pe voi.

Trad. Dr. E. Dăianu.

Statul, Biserica și Școala.

(Urmare.)

5. Aceasta iubire de patrie egoistă — care cum o fac mulți mari patrioți de ai noștri — voește să exploateze pământ, oameni și tot numai în interesul său, ori cât de justificată ar fi până la o anumită măsură, nu este adevărata iubire de patrie. Iubirea adevărată nu gândește mai întâi la îndestulirea sa, ci la îndestulirea aceluia care e obiectul iubirii sale; pentru care e în stare a ab-zice nu numai de sine, ci în cel mai înalt grad, chiar și de viața sa. Obiectul iubirii sale nu voiește a și-l subordina, ba se bucură, dacă află în sine ceva, cu ce-i poate servi, cu un cuvânt adevărata iubire de patrie este desinteresată și se jertfește pe sine.

Și oare pentru ce iubim pe cineva astfel? Pentru că am descoperit întru dânsul însușiri, pe cari le prețuim, le stimăm, admirăm și cari nu le avem sau cel puțin nu în o atare măsură, din care cauză ne nizuim a ni-le însuși și pentru aceea voim și ne place să ne întregim pe noi cu acelea.

E de însămnat, că această prețuire și iubirea ce urmează din dânsa, se poate referi și la obiectele sensibile, dar în fond și în această formă ea țintește totdeauna la ceva spiritual-moral, căci aceasta stimă, aceasta admirațiune e totdeauna împreună cu dorința: »barem de aș putea fi și eu așa«; bunul sensual însă totdeauna e de ordine inferioară ființei noastre proprii, a deveni așa ceva nu dorește nici o creatură cu minte.

Astfel e și iubirea neinteresată de patrie. Se estinde ce e drept și asupra pământului și asupra elementelor sensibile, cari se află pe dânsul, dar mai mult se referă la oamenii pământului aceluia, căci omul numai în aceștia poate găsi atari însușiri bune morale spirituale, cari să fie demne de stimă și admirațiunea sa, și a căror posesiune — de cumva încă nu le are — îl întregeste și ridică. Prima temelie a adevăratei și sincere iubiri de patrie nu o formează frumsețea pitorească a țării noastre, splendoarea esternă, mărimea teritorială, puterea înfricoșată și tăria ei, ci dacă o cunoaștem ca o

societate omenească mare atât în starea ei din trecut, cât și în cea din prezent, în posesiunea adevărului, dreptății, virtuții, științei adevărate, a iubirii, păcii, pentru acestea o prețuim mai pe sus de toate. Cel ce în patria sa nu află aceste însușiri bune, morale-spirituale, și prin urmare nu o cinstește, nici o prețuește, acela nici o poate iubi sincer și adevărat; ba dacă acele însușiri de fapt lipsesc patriei, atunci nici nu se poate învinovăți, că nu o iubește, nu o stimează, căci nici nu o poate face.

Însă, ca să prețuim și iubim aievea aceste însușiri în patrie și astfel pentru ele să iubim patria, e neapărat de lipsă ca pe acelea și noi ca atari să le ținem de bunuri mari, să le iubim, prin urmare ori să le poședem deja ori să ne nizuim a-le câștiga; adică, și noi să fim iubitori de adevăr, de virtute, pace și ordine. Pentru aceea nu-și iubesc oamenii răi, revoluționarii, resturnătorii ordinii, patria, în care este dreptate, virtute, pace și rândueală.

Eată, aici se vede ce factor însămnat este biserica pentru iubirea aceasta sinceră de patrie, când ea nu cu forța, ci cu ajutorul sistemului său religios-moral, cu mijloacele și instituțiunile sale, pătrunde în lăuntru minților și a inimilor, cari pentru stat sunt neaccesibile, plantând afund în aceea iubirea de virtute, de adevăr, de drept și de pace.

6. Dar la adevărata sinceră iubire de patrie nu e destul nici atâta, ca să ne prețuim patria pentru însușirile ei cele bune morale și spirituale. Suntem cu toții creaturi slabe și mărginite. Cu cât mai profund și mai sincer ne studiem pe noi înșine, în noi găsim cu atât mai puține, înafară de noi cu atât mai multe, însușiri bune, spirituale, morale, mari și frumoase; pentru aceea este în noi totdeauna pofta de a-le poșede pe acelea, de a-ne întregi cu acelea. — Dar dacă și câștigăm și vedem și la alții aceste însușiri prețioase în curând ne convingem, că și acestea sunt trecătoare și că nu ne îndestulesc decât pe un moment. — Numai Unul este, în care în măsură nemărginită găsim tot ce e frumos și bun, pe carele chiar pentru aceea, îl iubim pentru sine și mai pe sus de toate și pe care dacă îl poședem, îl iubim totdeauna și fără sfârșit; cărui chiar pentru aceea îi supunem și-i jertfim totul, chiar și viața noastră, numai să-l putem poșede: Dumnezeu, și dintre bunurile pământești acelea, cari conduc la Dumnezeu, și numai pentru aceea, căci ne câștigă pe Dumnezeu.

Care este însă prima gândire, prima întrebare ce și-o pune cel ce iubește pe D-zeu mai pe sus de toate și jertfește totul pentru el?

— Doamne, ce voiești ca să fac?

— Ține poruncile mele!

— Și cari sunt acele porunci?

— După iubirea lui D-zeu mai pe sus de toate: »Să iubești pe de-aproapele tău ca pe tine însuși«!

Crestături.

— Școalele românești din Bucovina primesc cu mare bucurie denumirea d-lui Dionisie Simionovici de inspector școlar pentru școalele românești din Bucovina. Până aci era în Bucovina numai un inspector, străin, sub a cărui inspecție — ca de obicei — școalele românești aveau mai mult de suferit, decât de folosit. Acum s'au numit trei inspectori, unul pentru școalele românești, unul pentru cele germane și altul pentru cele rutene. Oare n'ar fi mai bine să se facă și la noi asemenea?...

RĂVAȘUL CLUJULUI

— La masa studenților univerzitari din Cluj au fost primiți pentru semestrul I. pe anul școl. 1906/7 următorii: 1. Anghel Iulian, stud. jur. 2. Bene C. Aurel, stud. jur. 3. Comes Iosif, stud. med. 4. Crișan T. Liviu, stud. jur. 5. Folea Basiliu, stud. jur. 6. Goșa Aurel, stud. jur. 7. Kiss Alexandru, stud. jur. 8. Cărlig Augustin, stud. jur. 9. Milea Aurel, stud. jur. 10. Moldovan Romul, stud. jur. 11. Motogna Victor, stud. fil. 12. Muntean Enea, stud. jur. 13. Muntean Victor, stud. jur. 14. Cojocariu Ilarie stud. jur. 15. Nemeș Simeon, stud. jur. 16. Petrașcu Traian, stud. med. 17. Musca Petru, stud. med. 18. Suci Victor, stud. jur. 19. Tatar Eugen, stud. jur. 20. Timbuș Andrei, stud. fil. 21. Zeflean Enea, stud. fil. 22. Popa Emanuil, stud. jur.

ECONOMIE

Prăsirea galițelor.

— Coponul (claponul) ca »cloșcă crescătoare de pui« —

Ca un ușor izvor de venit am recomandat și repet prăsirea galițelor prin întrebuințarea »mașinelor de scos pui« după metoda bulgar simplificată prin mine. După o muncă și experiență mai lungă am aflat un mod sigur și lesne în cea mai grea chestiune: în creșterea puilor fără cloșcă și fără întrebuințarea mașinelor. Voiu arăta deci folosul claponului.

Lucru știut este, că claponii până acum numai pentru carne au fost crescuți, ceea ce a fost o economisare întocmai ca a stupariului, care nu și-a prăpădit trântorii din familia albinelor, ci i-a lăsat și pe mai departe să consume câștigul albinelor sirguincioase. Claponul ținut numai pentru vinderea cărnii lui, e privit ca un adevărat trântor în familia galițelor, căci ori cum îl vom ținea de eftin, de primăvara până iarna târziu, când îi vine rândul să se vîndă de mult și-a mâncat prețul. Deci claponul numai atunci ne va aduce folos, dacă în loc să-l ținem numai pentru carne, îl vom ținea mai mult pentru creșterea puilor.

Înainte de toate fie-mi permis a mă depărta puțin de obiect și a trece iarăși la mașini.

Când s'a inventat prima mașină de clocit oue, s'a făcut cu scopul ca și atunci să putem înmulți galițele, când nu avem cloșce, respective când acelea pausează. Găinele de obicei începând din luna lui Octomvrie până în Martie, adică 5 luni întregi nu mai clocesc. Ușor de înțeles e deci, cum aceste mașini s'au folosit și se folosesc mai mult iarna și la începutul primăverii, când numai prin ele putem da viață și crește generațiuni nouă. Au avut aceste mașini o foarte mare înapoiare, că adică puii scoși trebuiau și crescuți; fiecare mașină de clocit avea totodată și o mașină așa numită »mamă de crescut pui«, care pe lângă toate că era provăzută și aranjată în modul cel mai natural cu toate cele de lipsă, totuși nu a putut înlocui adevărata mamă naturală, al cărei trup cald și simțitor așa fin, e atins de fiecare pușor gin-gaș și crud. Două-trei săptămâni tot mai era cum era, dar când se eliberau puii din ea fugeau sârmanii ca cei sălbatici în toate părțile și numai cu mare chin se mai puteau aduna grămadă. A trebuit deci aceasta întrebare grea rezolvată în ceva chip, ceea ce mi-a succes scoțând în toamna anului trecut la iveală un metod practic de instruire al claponului foarte bine succes, acceptat cu mare recunoștință și prin specialității dela organul oficios și de specialitate (az országos baromfi tenyésztési egyesület) din care fapt azi mașinele de crescut pui dispar pe toate liniile și se înlocuiesc cu claponi. Astfel se desvoaltă o mare negoțatorie foarte rentabilă de pui mici, cari și în timpul iernii sunt valorăți întocmai ca primăvara și vînduți cu mame cu tot.

*

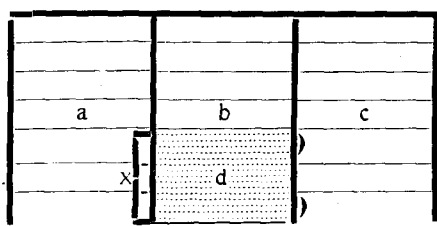
Era o datină veche, că claponul mai întâi se îmbăta și numai după aceea i-se da pui întru creștere. Aceasta procedură greșită și periculoasă*) azi nu mai are loc nicăiri. Au nu ați băgat de samă cum în lumea păsărilor aflăm

nenumărate cazuri de acelea, că și tata primește creșterea mai departe a puilor. Diferitele soiuri de porumbi și potârnică ne-a făcut să credem, că atât tata, cât și mama într'o formă își cresc pușorii, ba de multe ori tații înlocuiesc mamele chiar și la clocire.

Nu mai avem lipsă deci nici noi de a îmbăta claponul, că el și fără de beutură cu drag primește creșterea puilor.

Eată metoda practic de a instrui claponul la acest rol:

Înainte de toate pregătim din lațuri subțiri o căsuliie în forma unei lăzi lungurețe, cam de 1.20 m. lungă; de 0.45 m. lată și de 0.40 m. înaltă. Lațurile le așezăm unul lângă altul așa, ca între ele să fie o distanță de 5 cm., prin cari să poată puii intra și eși după plac. Aceasta căsuliie o împărțim apoi în trei părți egale, precum se vede și din figura aceasta a, b, c. Despărțirea căsuliilor

încă se face prin lațuri așa, că perețele, care desparte căsuliile b—c e des și astfel puii nu pot străbate prin el, tot așa și perețele căsuliilor a—b cu acea străformare, că din jos e provăzută cu o scândură îngustă umblătoare, care se bagă și se trage afară prin spațiul ce se vede de a stânga părții căsuliilor a—b însemnat cu X, cu ajutorul căreia putem închide și deschide acest despărțământ. Așezăm acum această căsuliie într'o odaie jos pe pământ vărând pe din jos unde căsuliile sunt deschise în despărțământul a un clapon, iar în c un cocoș.

Peste o oară ducem și vr'o două-trei găini, pe cari le lăsăm libere în odaie; totodată prin ușa d băgăm în despărțământul b atâta pui, câți avem de cuget a da claponului întru creștere, *) iar cocoșului îi presărăm puțin pisat de porumb, (cucuruz) după care procedura ne depărtăm de căsuliie... Nu peste mult timp vom observa, că cocoșul începe după datina sa din ce în ce tot mai tare a chiema găinele la mâncare, cari se și silesc a ajunge în apropierea căsuliiei. Claponul toate aceste le privește cu cea mai mare atențiune și e cumva neliniștit presimțind, că și cu el se va întâmpla ceva. Când observăm deci, că începe a se învârti de ici-colea cercând în jurul său, iritat după mâncare, de loc îi presărăm și lui puțin pisat de porumb, după ce și el întocmai ca cocoșul va începe a cloncâni, chemând pe cineva la mâncare; numai decât tragem afară scândura despărțământelor a—b, prin care spațiul rămas puilor vor năvăli în despărțământul claponului. Claponul îi va primi cu o bucurie nespūsă și să va simți fericit în mijlocul lor. Ridicăm acum în sus căsuliia și o dăm la o parte, iar în mijlocul odăii ne rămâne rezultatul muncii noastre ușoare: cocoșul cu găinele, iar claponul cu puii.

Claponul instruit odată nu mai are lipsă de o altă instruire, ci ne rămâne ca și o adevărată mașină de crescut pui astfel: puii cei de 6—8 săptămâni

*) Claponul îmbătat pierde, ori de nu a perit, devine foarte sălbatic, i-se turbură sângele și e periculos pentru pui lipsindu-i iubirea recerută.

**) Claponului de regulă i-se dă câte 30—50 de pui după cum e claponul de mare, ori timpul de favorabil

și luăm dela dânsul și iară îi înlocuim cu alții mici, fără de a ne mai teme, că claponul nu-i va primi; din contră se va bucura mai mult de ei decât de cei mari pe cari i-a avut mai înainte; și ca totuși să fim și mai siguri în aceea, îl ținem închis cu puii cei mici o zi, în cursul căreia apoi va uita cu totul de cei mari.

Aceia cari nu dispun de un loc separat pentru creșterea puilor, vor împărți puii în familii constatatoare din 20—25 membrii în frunte cu câte un clapon, cari apoi se vor vinde cu un preț foarte însemnat. *)

În multe cazuri se vând aceste familii și așa, că claponul după creșterea puilor devine earăși în proprietatea aceluia, care l'a vândut, în care caz de nou îi se pot da alți pui întru creștere, ori se vinde singur ca mamă de crescut pui cu câte 6—8 cor. *)

Claponii instruiți au o trecere foarte mare, până acuma am primit și eu nu mai puțin decât 80 de prenotări și comande pe primăvară, cu prețul sus indicat.

Recomand deci cu toată căldura inimii mele românești tuturor conducătorilor naturali ai poporului, să propagați acest izvor bun, practic și rentabil de economie a prăsirii galițelor prin întrebuințarea mașinelor populare de clocit oue și aplicarea claponilor întru creșterea puilor, mai ales a soiurilor nobile, despre valoarea cărora cu altă ocaziune voi publica earăși un articol.

Sajtény (com. Csanád)

Alesandru Chira,
c. inv. gr.-cat. rom.

CĂRȚI DIN ORI CE PĂRȚI

Misiunile din Săsari.

Sărbarea aniversariului prim al consacării bisericii noastre împreună și cu misiuni populare a succes peste așteptare, ba se poate zice, că s'au repetat zilele mărețe a consacării. Atât poporul din jur și din depărtări, cât și clerul a fost și de astă dată la înălțimea chemării sale.

Din șase comune vecine au venit credincioșii cu procesiuni și anume din Recea, Bușac, Măghiăruș, Teuții-de-jos, Bozînta-mare și Tâmaia.

Era zi de lucru înțetitor Sâmbătă și totuși pe la 2 oare d. a. sunetul clopotelor și salvelor de treascuri adunară credincioșii la casa Domnului, care aștepta deja pe fii săi, împodobită sărbătorește și cu conducerea parocului pleacă spre întimpinarea primei procesiuni a credincioșilor din Tâmaia, cari sosiră sub conducerea d-lui învățător: Teodor Varna.

Sosește delegatul P. S. Sale Episcopului diecesan: R. dn George Șuta, a. diacon și protopop împreună cu preoții din jur dnii: Alexandru Pop, preot în Teuții-de-jos, Ioan Bohățel din Lăpuș, Stefan Cherecheș din Recea, Aurel Marinescu din Bozînta-mare, Romul Marchiș din Tâmaia, Vasiliu Pop din Buzestii, Alexandru Nuț protopop din Lipon, Pamfil Ossian din Vișmort, Alexandru Farkas din Busac.

La oarele 3 se încep sfintele slujbe cu încunjurarea bisericii și închinarea crucei dinaintea bisericii. După intrare parochul local binevenitează delegatul P. S. Sale clerul și poporul adunat, la sfârșitul inseratului d-l Ioan Bohățel vorbește pătrunzător despre mărturisire.

Se încep mărturisile.

La oarele 8 sara protopopul din Lipou Alexandru Nuț servește »paraclisul«.

Moment înălțător și de neuitată impresiune a fost aceasta sfântă slujbă, văzând pe acest ve-

*) Se pot vinde astfel de familii în ori ce timp și neguțătorilor din B.-Pesta cari la mai mari comande pe speșele lor își trimit cutiile de livrare, cari sunt împărțite, în două despărțăminte, una e blanată pe din lăuntru cu piele de miel în care pun puii, iar cealaltă deschisă, pentru claponi (mamele puilor.)

**) Vezi »Szárnyasaink« nr. 18 a. c.

nerabil preot la adâncile bătrânețe cu așa voce pătrunzătoare și dulce lăudând pe maica Domnului.

Ceialtați preoți ascultau mărturisirile credincioșilor. La evanghelie urcă pe amvon d-l Romul Marchiș din Tâmbaia și ține vobire prea frumoasă despre Isus și despre sfânta vergură. Erau oarele 10 din noapte, poporul obosit parte de lucru, parte de drum, cu lacrimi în ochi ascultă pătrunzătoare desfășurare și argumentare împodobită cu frumoase exemple. Peste o oară a vorbit și când s'a coborât de pe amvon, ne-a părut rău că nu-l mai auzim. Toți preoții l'au gratulat, asemenea și din inteligență.

Era miezul nopții și jurul bisericii — iluminat — era tixit de cântăreții, cari încunjurau biserica cântând.

La oarele 5 ale dimineții din 23 Sept. sunetul salvelor și al clopotelor vesteau începutul slujbelor. Frumos era aspectul spre nord, de unde soseau cete-cete de români și procesiunile din Teuți, Măghiăruș și Bușac.

Înainte de liturgie pontificantele sfințește chipul și tronul Preacuratei din mijlocul bisericii procurat din darurile poporenilor prin sirguința lui Vasiliu Rus. Tot atunci s'a sfințit și două ornate bisericesti cumpărate prin Atanasiu Chira și soția Măria Balaj; Nicolae Valenuș cu soția Irina și Andriș Săsăran cu soția Aloisia în preț de 160 cor.

În jurul tronului de rară frumusețe erau postate 4 fetițe îmbrăcate în alb ținând pe umeri pantlicele cu următoarele dedicații;

«Precurată Vergura Maria
Indreptează pașii vieții mele»

Mariuța Nuț
23 Sept. 1906.

«Maică sfântă a lui D-zeu
Păzește-mă sub scutul Tău»

Terezia Cherecheș
23 Sept. 1906.

«Prea sfântă Mariă păzește
Apăra mântuiește pe serva ta».

Marioara Ossian
23 Sept. 1906.

«Ție mă rog Născătoare de D-zeu
Să-mi fii păzitoare și scutul meu».

Irina Mureșan
23 Sept. 1906.

Nuni au fost dnii tineri: Berciu, Anderco, Petrovan și Cherecheș — maturisânți la liceul din Baia-mare.

D-l Alexandru Farkas a predicat despre »județ« cu o voce puternică și ținută oratorică.

La oarele 9 se începe s. liturgie. Preoți îmbră- 9 înși; pontificantele delegatul episcopesc; diaconi cați dnii teologi absoluți: Ioan Ossian din diecesa oradană și Victor Deciu din diecesa Lugojului.

După »crez« pontificantele predică despre »Cuminecătura«. Inteligența prezentă auzind vorbirea asta escelentă toți ziceau, că așa frumoasă și captivătoare vorbire rar au auzit; iară poporul îndesuit în biserică cu fețe scaldate în lacrimi sta nemișcat să nu scape vre-o vorbă a oratorului.

Eram încă sub impresiunea acestei prea frumoase vorbiri, când iată se ivește ochilor nostri o altă și mai măreață priveliște. La cu minecare peste 400 de credincioși, între cari mulți inteligenți primesc cu pietate nutremântul îngeresc — s. cuminecătură — din mâinile alor 4 preoți în 4 locuri ale s. biserici.

Înainte de »păraștas« mai urcă în amvon d-l R. Marchiș și vorbește iară frumos despre datorințele noastre față de cei morți, apoi se începe serviciul duos în amintirea repausaților. O masă mare încărcată de jertfele bunilor credincioși.

Se pune apoi în mișcare convoiul imponent — peste 2000 de oameni — cu tronul Preacuratei Vergure purtat de cele 4 fetițe și după încunjurarea de trei ori se oprește înaintea bisericii, unde pontificantele — ca delegat eppesc — împărtășește poporului și clerului »binecuvântarea arhierască«.

Parochul local d-l Alexe Pop urcă pe amvonul improvizat dinaintea bisericii și aducând mulțămire poporului prezent pentru participarea în număr așa imponent la sărbarea bisericii și la sfintele misiuni rostește fiască mulțămită P. S. Sale Episcopului diecesan Dr. Demetriu Radu și propune să i-se trimită următoarea telegramă:

Preasfinției Sale Demetriu Radu Episcop
Nagyvárad.

«Clerul și poporul adunat în Săsari prezintă espresiunea mulțămirei, venerației și a omagiului filial, roagă pe D-zeu pentru fericita și îndelungata apostolie a Preasfinției Voastre».

Între uralele puternice a întregului popor și inteligență se primește propunerea.

După aceea mulțămeste clerului pentru ajutorul ce i-l'a dat la aceasta frumoasă lucrare sufletească.

Era deja 1 oară d. a. pe când s'au sfârșit toate. Inteligența — între care am văzut pe d-l Gavril Barbul cu soția, d-l Andrei Pop, profesor în Baia, d-l Augustin Tasy cu soția, d-l Sandru Mureșan cu soția, d-l Avram Breban, paroch în Mocira, d-l Cornel Pop, cand. de prof. și alții — s'au retras la casa parochială în număr de peste 60 înși, iar poporul s'a împărțit pe la frații din Săsari.

Pe la oarele 4½ a ținut parochul »inseratul« biserica era și acum tixită de popor, mai ales cei ce se gâtau a se depărta cu procesiune. După »vecernie« pleacă procesiunile în toate părțile petrecuți prin tinerimea din loc sub conducerea învățătorului din loc Constantin Pușcaș și urmași de sunetele cântărilor și clopotelor.

Și noi — inteligența am plecat, ducând cu noi suvenirea plăcută a celor văzute și auzite la aceste sf. misiuni, dară ne-am depărtat cu acel dor fierbinte, că la anu, dacă ne va ținea D-zeu, să convenim iarăși și să ne revedem în Săsari.

Nu pot să nu amintesc pe curatorii bisericii: Ilie Valenaș. Tănăsie Chira, Ioan Sasaran, Vasiliu Butean, Mihaiu Lucaciu și Vasiliu Rus, cari sub conducerea harnicului prim curator, Ilie Valenaș, au susținut ordinea în mod exemplar.

Sara a fost și petrecere populară tot sub îngrijirea lor, care încă a decurs în ordine.

Un participante.

DE PESTE SĂPTĂMÂNĂ

Pentru repararea bisericii lui Bob.

Lucrările de reparare a bisericii celei vechi din Cluj curg cu repeziciune. Din partea curatorului ca termen de predare a bisericii reparate s'a fost statorit prin contract ziua de 25 Octobrie, făcând pedeapsă de câte 100 cor. pentru fiecare zi de întârziere. E de prevăzut însă, că biserica va fi gata de tot cu câteva zile înainte de termen. Astfel am putea prevedea, că Duminică, în 28 Oct. n. se va putea slugi earăși în biserică neuitatului Bob. În ziua aceea se va face mai întâiu sfințirea de nou a bisericii și apoi se va celebra sfânta liturgie cu solemnitate.

Înregistrăm cu mulțămită nouele ajutoare ce s'au dat pentru speșele reparării:

I. P. S. Sa Metropoliitul Dr. Victor Mihalyi de Apsa	1000 cor.
Vas. Hossu, jude la tablă în Cluj,	50 »
Ioan Pop și soția, Dalos-u. 19	2 »
Petru Pop,	2 »
Ana Oltean, Berek-u. 20	1 »
Văd. Irina Určan, Szántó-u.	1 »
Ana Rus,	1 »
Cost. Tămaș,	2 »
George Moldovan,	1 »
George Flueraș, Cluj-Mănăștur	3 »
Nastasie Rus,	1 »
Nastasie Rădean,	1 »

Total 1065 cor.

— Hymen. Francisca Pop și Dr. Andrei Pop — căsătoriți B.-Huedin, August 1906.

— Sabina Pop și Dr. Vasilie Crișianu — cununați. B. Huedin, 1906.

— »Școala pentru economia și industria de casă«, susținută de Reuniunea femeilor române din Sibiu, a fost deschisă în 15 Septembrie a. c. În această școală se învață: pregătirea bucatelor și a pâinei, conservarea legumelor și a poamelor, curățirea și ținerea în ordine a locuței, spălătul, călcatul și îngrijirea rufelor, am putea zice, tot ce-i trebuie unei bune econoame, și am dori, ca toate Românele să fie bune econoame.

— O mare tovărășie. Duminică în 30 Sept. s'a ținut în Timișoara adunarea de constituire o tovărășiei agricultorilor și meseriașilor fiind de față cam 1200 oameni din vre-o 300 comune. Adunarea a fost prezidată de inv. Iuliu Vuia din Comloș. Au vorbit dnii I. Crăciunel, D. Birăuțiu, V. Pătean, V. Osvadă care a prezentat statutele și le-a explicat. Socialiștii au încercat să facă tulburare, dar nu le-a succedat. A fost ales un comitet central pe trei ani constând din 40 membrii și un comitet supraveghetor de 6 membrii. Adunarea a hotărât că 1. Tovărășiile nu vor face concurență comercianților cinstiți drept-aceea marfa se va vinde numai cu prețul regulat de piață. — Venitul curat la finea anului se va împărți între membrii, în proporția consumului, adică care după cât cumpără dela Tovărășie. 2. Taxa se scârțează la 10 fileri pentru fiecare membru.

— Necrolog. Elena Pap de Băsești în 30 Sept. a. c. după lungă și grele suferințe a dormit în Domnul. Osămintele scumpei defuncte s'au așezat vecinicei odihne în 2 Oct. la 3 oare după ritul bisericii gr.-cat. Jibou la 30 Septembrie. O deplâng îndurerații Emeric Pap de Băsești, tată. Virgil Pap de Băsești, frate.

— Despre numirea Ardealului începe »Rev. Bistriței« un interesant studiu în nr. 36.

— Pentru post de cantor se caută, în mai multe comune, oameni învățați în ale slujbei de cantor. Cei ce se cred potriviți să-și arete învețătura, vârsta cu atestate, și vor primi îndrumări mai de aproape dela redacție.

— În Cernăuți s'a sfințit în 4 Oct. ziua numelui Maiestății Sale, noua casă a »Internatului Francisc Iosif de băeți români«. A fost o mare sărbare națională. Actul sfințirii l'a săvârșit însuși Metropoliitul Repta. S'au rostit multe discursuri și s'au cântat cântece naționale. Președintele țării Dr. de Bleyleben în discursul său salută marea operă săvârșită de Români. A făcut o senzație penibilă discursul vice-mareșalului Dr. Smal-Stocki, rutean, care a vorbit în numele comitetului țării într'o românească frumoasă, fără greș, cum marșali români n'au mai vorbit. Din acest prilej »Gazeta Bucovinei« atacă violent pe marșalul țării baron George Wasilco, boerul român rutenisat, care nici nu s'a dus la sărbare. Frumos discurs a rostit d-l Dorimedont Popovici. În aceeași zi, sara a fost concert cu producții teatrale și dansuri românești.

— Nazareni bătuți. Din Cuzăplac se scrie: În jurul Huedinului înainte de aceasta cu 10—12 ani, nimenea nu avea ideie — în popor — de »pocăiți«. Acum durere, și în jurul acesta a trecut în castrele lor un număr de creștini vrednici de băgat în samă, cei mai mulți sunt unguri reformați, apoi și dintre români. Se adună în cete, se numesc pe sine »nepăsători«, »sânți«, »credincioși«, »dragii Domnului«. Ei mai susțin și cred, că adunarea lor e chemată, ba are datorință mare să conducă la credință, carea place »Domnului« lumea întreagă; de aceea pescuiesc cu atâtea patimă prin ape străine. Ei cred și aceea, că cu cât convertește cineva mai multe suflete, cu atât mai mare merit are în ceriuri. Pentru scopul acesta, în 26 August a. c. s'a prezentat în comuna noastră Cuzăplac o ceată de nazareni, constătoare din 4 bărbați, 2 femei, toți uguri din Almașul-mare și Chechiș, afară de unul, carele a fost român din Fildul-de-jos. După ce au ajuns în comună, s'au tras la o casă, unde numai niște femei și copii erau acasă. S'a făcut veste în sat de sosirea »pocăiților«, și așa s'a adunat acolo mai tot satul. În casă erau cei 6 »pocăiți«, dintre cari unul era predicator mai înțelept. Au intrat în casă și câteva femei, fete și copii din sat, dintre cari două femei de unguri au cuprins loc între »pocăiți«, și când aceștia cântau, atunci ei ele glăsuiau, imitând pe »pocăiți«. Predicatorul cel mai înțelept, fiind ungar, a predicat unurește, apoi a talmăcit și românește, spunând că ei sunt foarte fericiți de când s'au pocăit, că acum nu fac păcate și duhul sânt a intrat în ei și Acela îi povătuiește. A început a face propuneri, că ar dori ca și poporul din Cuzăplac să treacă la credința lor cea mântuitoare. După aceea toți pocăiții s'au sculat în picioare și au cântat o cântare din »Harfa Sionului«. Dar când cântau mai cu foc, atunci se auzeau afară unele fluierături ascuțite și puternice și strigăte de: »afară cu pocăiții«. În momentul acela a intrat în casa unde cântau pocăiții un proprietar din Cuzăplac cu sugara în gură și pălăria pe cap, provocând pe pocăiți, ca să iasă din sat, căci la din contra nu stă bun pentru întregițetea pielei lor. Nu s'au înfricat însă, până ce au auzit lovituri puternice în poartă și strigăte de: »la bate feciorii«. Pe atunci a sosit acolo antistia comunală sub conducerea notariului cercual, pentru a liniști poporul, care era foarte întăritat și sub paza sa a petrecut pocăiții până i-a scos afară din sat. Dar ce să vezi, tumultul poporului, desconsiderând opreliștea antistie comunale, a petrecut pe pocăiți cale de un kilometru dela sat, fluierând și strigând în urma lor. De-odată s'a văzut că unul dintre pocăiți (românul) cade în șanț ameiț, fiind lovit în cap cu o piatră. O femeie pocăită a scăpat cu fuga prin niște cucuruze. Ceialtați pocăiți au fost rău bătuți. Cu greu i-au lăsat scăpați, după ce au promis, că nu vor mai veni în Cuzăplac, cât vor trăi. Acum poporul așteaptă cu nerăbdare să vază, că oare pocăiții țineșe-vor de cuvânt, sau iarăși își vor mai cerca norocul, să vadă cât pot suferi spatele lor.

»Unirea«.

i—g.

— Espoziție de copii. În scopul promovării stărilor igienice și a îmbunătățirii condițiilor de traiu ale populației, »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu«, va aranja Duminică, la 14 Octomvrie n. 1906, în comuna Apoldul-român, o espoziție de copii împreună cu distribuire de premii în bani. La espoziție se pri-

mesc numai copii locuitorilor din Apoldul-român. Se vor distribui 44 premii, în valoare de 204 cor., datorite parte de particulari, parte de Reuniune (fondul espozitiilor.) Premiile se distribuiesc în libele de depuneri ale »Cassei de păstrare din Săliște«, însoțite de câte o »Casetă de economizare (cruțare)«. Pe lângă premiile în bani se va împărți și câte o broșură cu conținut igienic. Impărțirea premiilor se face în mod sărbătoresc la ora 2 d. a. ținându-se mai întâi în prezența jurului, a comitetului aranjator, a esponenților și publicului întrunit conferența: a) medicului Dr. Ilie Iancu, despre tuberculoză și despre lucrările de făcut prin comune în cauze sanitare și b) profesorului Vasile Stan, despre »Sufletul copilului«. Copii premiați se vor cântări, măsura și fotografia. Copii cu înfățișare inteligentă și vioi, cei sănătoși și fără defecte trușesti, cei bine hrăniți și ținuti în curățenie, cei cu bunăcuviință, nefericiți și pretinoși, copiii orfani și din familii mai scăpătate cum și cei din familii cu copii mai numeroși, între condițiuni egale, vor fi preferați.

— **Invitare.** Subscriitorii de acții ale institutului ce se va înființa »Arina« sunt invitați la *adunarea constituită* a institutului de credit și economii »Arina« societate pe acții în Samislău, care se va ține în 22 Octombrie 1906 dimineața la 10 oare în locul »Polgári kaszinó (Lendek Pál) în Cărai — Nagykaroly. Obiectele de petrecere: 1. Constituirea biroului. 2. constatarea acțiunilor subscrise și a ratelor plătite. 3. Decizie asupra înființării institutului. 4. Stabilirea statutelor. 5. Raportul fondatorilor despre alegerea direcțiunii, eventual alegerea direcțiunii prin adunarea constituantă. 6. Alegerea comitetului de supraveghere pe timp de un an. 7. Decizie în privința absolutului pentru fondatorii institutului. Samislău, 1 Octombrie 1906. Cu toată stima: Comitetul fondatorilor institutului »Arina«

— **Biserica lui Stroe Belloescu.** Marele român cu inimă creștină, d-l Stroe Belloescu, care s'a înscris și printre fondatorii noii biserici din Cluj a mai săvârșit încă o mare faptă creștinească și românească, despre care ținem să se știe. Eată ce cetim în »Vocea Tutovei«:

»Duminecă, în 17 c. am avut de sărbătorit, o adevărată sărbătoare a sărbătorilor, cu ocazia sfințirii bisericii Sfinții Impărați Constantin și Elena din com. Grivița acest județ, biserică, ce s'a ridicat cu propria cheltuială a d-lui Stroe Belloescu.

»Câtă dragoste și câtă iubire nu ne arătau acele momente solemne, cu câtă sgușpire sufletească nu ne aduceam noi aminte de curajii noștri boeri cu adevărată dragoste de neam și țară, ce-și lăsuau numele veșniciei prin ridicarea de lăcașuri de laudă și mărime Dumnezeiască și alte fapte din cari ne umpleam de pilde și trăgeam negrăite foloase. Astfel un Stroe Belloescu ne reamintește de timpurile trecute, de vechii, gospodăroșii și pășuții noștri bătrâni ce nu se vor mai întoarce din rândul celor duși pentru veșnicie de cât în raiul cerescului împărat. Astfel acest suflet bun și blând s'a făcut vrednic de strămoșii noștri lăsându-ne pe lângă multele și neprețuitele sale acte filantropice, lăsând pe urma sa lăcașurile unde neamul nostru își poate clădi, își poate făuri viitorul: Biserica și Școala ce stau maiestros și privesc la trecători în com. Grivița jud. Tutova.

»Iar în fața acestor opere stă ridicată Statuia lui Cuza-Vodă și aceasta înălțată tot cu nesfârșitul său ajutor, și al sătenilor din jud. Tutova, cari au ținut să și arate dragostea către acel mare binevoitor al lor, înălțându-i mărniimoasa lui figură în fața Școlii și Bisericii.

»Invrednicească-ne Dumnezeu, întărească pe cei mulți, de gând bun tuturor celor ce-și pierd forțe morale, economice și materiale, spre a se învârtoși și călca pe urmele vrednicului de nume, marele ipatriot și bunului român, Stroe Belloescu«
S. M.

— **»Vatra luminoasă«.** Este un mod de a scrie pentru ca să poată cetii și orbii; orbii cetesc adecă cu degetele, pipăind *semnele*, literele cărților lor. Era și o mașină pentru tipărirea cărților pentru orbi. Regina României, poeta Carmen Sylva ocupa mai mulți orbi cu tipărirea în acest chip a unor scrieri de ale sale. Unul din acești lucrători orbi, *Teodorescu*, a inventat o nouă mașină de tipărit pentru orbi, care e foarte simplă, dar cu mult mai desăvârșită de cât mașina americană de până acum. Aceasta mașină nouă se vede, lângă cea veche, în espozitia dela București. S'a câștigat brevet pentru aceasta mașină, care se pregătește într-o fabrică anume în România, sub patronajul Maiestății

Sale Regina Elisabeta a României. Din venitul acestei mașini, care se va vinde în toată lumea, făcând cinste numelui românesc — se va întemeia un oraș al orbilor, adecă o colonie pentru toți orbii din România, cari sunt peste 20,000. Orașul este numit de Carmen Sylva: *»Vatra luminoasă«.*

— **Societatea de lectură »Andrei Șaguna«** din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1906—7 în ședința ținută la 3/16 Sept. sub presiul P. C. Sale Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial, protosincol, în modul următor:

Președinte: Dr. Aureliu Crăciunescu, prof. sem. vicepreședinte: Vasile Păltinean, cler. c. 3.; archivar: Octavian Costea, cler. c. 3.; notar: Pavel Borza, cler. c. 1.; cassar: Iosif Tăulea cler. c. 2.; controlor: Pantilimon Bratu, cler. c. 1.; bibliotecar: Iosif Mircea, cler. c. 2.; vicebibliotecar: Nicolau Enciu, ped. c. I.; redactor: Petru Roșca, cler. c. 3.; econom: George Lincu, ped. c. 3. Membrii în comisiunea literară: Traian Achim, Stefan Hărăgușin, Petru Debu, Ioan Ludu, Traian Cibian, Ioan Dandea, Nicolau Bembea, Ioan Călborean, Ioan Hașu.

— **Biserică românească în America.** Cea dintâi biserică românească gr.-cat. s'a clădit în Cleveland-Ohio, la stăruința părintelui Dr. Epaminonda Lucaci, primul și până acum singurul preot român gr.-cat. în America-de-nord. Biserica »sf. Elena« cum se numește nu pare o clădire deosebit de mare, nici de tare, sau pompoasă. După chipul ce-l vedem în »Românul« (nr. 39) e simplă, destul de lungă, are 9 ferestri în partea de meazăzi, dar modestă ca o biserică dintr'un sat românesc, menită multora să amintească biserica de acasă. În 16 Sept. n. a. c. biserica a fost binecuvântată și s'a celebrat cea dintâi liturgie în ea. Părintele Lucaci a predicat mișcat și mișcător, mulți au lacrimat.

»Fost-au acelea lacrimi de bucurie ori lacrimi de durere?« — zice raportorul »Românului«, din care împrumutăm informațiile noastre. »Durerea a fost amestecată cu bucuria. De multe ne-am adus aminte, când am trecut pragul bisericeii. Adusu-ne-am aminte de biserica din sat, de familia noastră, de iubiiții noștri, de prietenii noștri. Pentru toți ne-am rugat și rugându-ne pentru ei nu ne-am putut reține lacrimile. Doamne dă-ne putere să câștigăm cele de lipsă... să ne rentoarcem sănătoși în satul nostru, în mijlocul familiei noastre, între iubiiții noștri«. După sf. liturgie s'a făcut parastas pentru cei uciși de Greci în Macedonia și pentru cei morți cazuți în lupta electorală din Ungaria. Erau de față și 3 frați din Macedonia, veniți anume din mare depărtare din St. Louis. »Trei Macedoneni și un Sătmărean — zice »Românul« — au ținut lumini aprinse, ca sămă că Românii trebuie să fie totdeauna trezi...»

Se zice, că biserica aceasta va fi consacrată de însuși P. S. Sa Episcopul Lugojului în 21 Octombrie.

— **Societatea de lectură »Inocențiu Micu Clain«** a teologilor din Blaj anunță constituirea membrilor ei în modul următor: Președinte: Septimiu S. Popa, teol. a. IV. Secretar: Romul R. Stoica, teol. a. IV. Vice-președinte: Augustin Folea, t. a. III. Cassar: Aurel Peculea t. a. III. Controlor: Petru P. Domșa, t. a. II. Archivar: Vasile Candrea, t. a. II. Bibliotecar: Iuliu Maior, t. a. II. Vice-bibliotecar: Augustin Ciungan, t. a. I. și Notar: Iustin Poruțiu, t. a. I. Membrii în comisia literară: Alex. Ghelner și Adrian Oțoiu, t. a. IV., Vasile Cerghizan și Aurel Iubaș t. a. III., Iuliu Căpălnean și Cornel Popa t. a. II. și Ioan Popa și Octavian Bugner t. a. I.

— **E de un folos neprețuit de mare** pentru fiecare damă ca să știe cum are să-și păstreze frumșetea chiar și până la o vârstă înaintată, cum poate să se apere în contra influențelor stricacioase ale soarelui și vântului, cum poate să înlătore de pe față toate necurățirile, cum sunt: alunițele, peștrulele de ficat, bubițele de fierbințeli; zgrăbunțele și altele. Contra tuturor acestora e mijlocul cel mai sigur pomada de față: *Margit-Crème* a lui Földes, scutit prin lege, care nu conține nici plumb, nici argint viu. În urma folosinței ei dispar în puține zile crețurile de pe față și pielea capătă o culoare fină, tineră și îmbujorată. O thigie mare costă 2 cor., una mică 1 cor. Se poate procura la: *Földes Kelemen* apotecar în Arad și în fiecare farmacie.

— **Români Macedoneni în America** sunt mulți. Ei au două societăți de ajutorare: *»Lupoaica«*, pentru toți, și *»Speranța«* numai pentru cei din comuna Pleasa și alte două comune din împrejurime. — Trei fruntași ai Românilor macedoneni, ce se află în St. Louis, după cum spune »Românul« au călătorit la Cleveland-Ohio, ca să

vadă pe frații lor de acolo, cei mai mulți din Ungaria, și mai ales pe cei din redacția *Românului*. Faptul îl apreciază »Românul« în prim articol, din care estragem următoarele:

»Iubiți noștri oaspeți, sunt de fel din comuna Pleasa din Macedonia.

»Primul D-nu Tănase Nastu, fost profesor de școală în comuna Pleasa, e venit numai de 5 luni din Macedonia; apoi D-nu Dionisie Popescu fiul preotului din Pleasa, și în fine Dl Cristea Dumitrescu, fiul unuia din cei mai buni economi din sus numita comună. Am plâns de bucurie, după ce i-am cunoscut, văzând la ei atâta patriotism și atâta iubire de nație și de tot ce este românesc!

Ei ne luând în considerație enormele spese de călătorie ce se cer a veni din St. Louis în Cleveland, cum au cetit în primul număr din ziarul »Românul« ce întâmplător le-a căzut în mână, și au văzut, că în această depărtată margine a lumii, mai sunt oameni prin a căror vine curge același sânge ca al lor, că sunt frați a căror dulce limbă e aceeași ca a lor, că mai sunt suflete amărâte, pe cari despotismul asupraitorilor lor ia făcut a lua bățul pribegiei, că mai sunt aci și alți români, descendenți ai marelui Traian ca și ei, au lăsat lucrul baltă, alergând a-i vedea, ale da mâna, ca în unire să poată lucra contra asupraitorilor lor!

»Mare le-a fost mirarea și bucuria, când chiar a doua zi după sosire vede, că în noua biserică românească de aci, odată cu prima slujbă, se face și un parastas, pentru odihna sufletelor martirilor morți în Macedonia în urma banditismului grecesc, precum și pentru a celor căzuți în urma alegerilor din Ungaria!

»După terminarea slujbei, colaboratorul dela ziarul »Românul« Dl Nicolescu cu D-nu Simtion, și D-nu Greavu au arangeat o mică petrecere în onoarea D-lor«.

— **Primește garanță** farmacia lui Balassa K. din Budapesta, Andrassy ut 47., că laptele de crastavete a apotecariului Balassa cu efect atât de minunat nu strică nici de cum feții. Cerați numai odată acest mijloc de înfrumșetare și vă veți convinge, că el depărtează în câteva zile de pe față alunițele, zgrăbunțele, peștrulele de ficat și ori ce fel de necurățiri ale pielii; totodată îi dă feții o culoare tină și proaspătă. Costă 2 cor., săpunul de crastavete 1 cor., pudrul 1 cor. 20 fil. Se poate căpăta în ori care farmacie.

— **Ce prieste organizmului îi și folosește.** Aceasta are mai vartos referință la diferitele leacuri. Emulsiunea lui Scott are un gust bun; e un preparat ușor de mistuit, făcut din oleiu din ficat de știucă, care mai vartos copiilor li-se dă cu efect bun.

— **»Apărarea națională«** se numește și un nou ziar din Bucovina, care a început să apară în 7 Oct. n. în Cernăuți. Va apărea de 3 ori pe săptămână. Abonamentul 24 cor. pentru preoți și învăț. 12 cor. pentru țărani 6 cor. Proprietari editori ai foii sunt cinci, un cand. de adv. Dr. Eusebiu Atonovici, apoi câte 1 notar, paroch, învățător și țaran. Apariția noii foi pare a indica, că pacea încheiată nu de mult între fracțiunile Românilor din Bucovina a fost falsă, »pro forma« și că frecarea între așa numiții democrați și aderenții partidului național vor lua proporții mari. De altfel noul organ se numește independent, și accentuează categoric, că nu stă în serviciul nici unui partid politic, ci exclusiv în serviciul cauzei superioare a românismului din Bucovina. Dorim succes!

Nu sunt bani lăpădați

ci formează un capital adevărat banii aceia, cari îi dăm pentru *Emulsiunea lui Scott*, deoarece sănătatea plătește mai mult, decât ori ce bogăție mare. Emulsiunea lui Scott conține cel mai bun oleiu norvegian din ficat de știucă și la prepararea lui se folosește în totdeauna numai calitatea aceasta. Modul de preparare a Emulsiunii e rezultatul unor experiențe culese în timp de 30 ani. Mijlocul acesta e de un efect puternic în toate acele cazuri, când e vorba să vindecăm vre-o boală. Cu oleiul făcut numai din ficat de știucă nici pe departe nu putem ajunge acestea rezultate.

Pentru veritabila *emulsiune a lui Scott* garantează semnul adaus aici, un pescar care duce pe spate o știucă mare.

— **Se capătă în toate farmaciile.**

Cu provocare la aceasta foaie, trimițând înainte 75 fil. în marce postale, servește cu sticlă de model

Dr. Budai Emil

»Városi gyógyszerész«

BUDAPEST, IV., Váci-utca 34/50.

Prețul sticlei originale Cor. 250

MAI NOU

Din biserica română gr.-cat.

Sinodul arhidiecezan, care s'a fost prorogată în 12 Maiu 1904 este convocat a se întruni de nou în ședință pe 22 Novembre n. 1906, la oarele 8 dimineața, în Blaj.

Convocarea publicată cu circulara nr. 6322 din 1906, a produs o bucurie în clerul bisericeii unite cu Roma.

— I. P. S. Sa Metropolitul Dr. Victor Mihalyi, însoțit de protonotarul cons. lac. Popa, a plecat în 30 Sept. la Roma, pentru a se prezenta înaintea Fericitului Patriarch Papa Piu al X-lea. Acest fapt, tocmai în preajma deschiderii sinodului arhidiecezan, are o însemnătate specială.

Din biserica română gr.-or.

Congresul național-bisericesc, asupra convocării căruia în timpul din urmă s'au produs oare cari nedumeriri, este convocat pe 1/14 Oct. n. la Sibiu. Este cel dintâi congres, care se va ține în frumoasa catedrală a Sibiului.

— În aceeași zi, și tot în catedrală, se va serba și cununia poetului Octavian Goga, prim-secretarul »Asociațiunii» cu d-șoara Hortensia Cosma.

Mișcarea învățătorilor.

În tabăra învățătorilor noștri confesionali — fără deosebire de confesiune, — se observă de un timp o mare agitațiune a spiritelor. Ziarele mai ales unele, sunt pline de apele, de plângeri și de indemnuri, prin cari învățătorii se animează să facă ceva pentru îmbunătățirea sortii lor. Se vorbește de un congres comun al învățătorilor gr.-cat. și gr.-or. Se fac și amenințări de grevă. Nu ne mirăm, că în mediul ce stăpânește viața publică s'a legat și de învățătorii noștri — până acum modești muncitori în ogorul cultivei oare care agitație și dor de sbucium pentru o soartă mai bună. Pornirea de până acum însă ni-se pare nedeslușită; motivele ei nu sunt clare. Se preocupă învățătorii noștri de toate problemele ce stau în legătură cu școala, — brezdătoarea ogorului cultural și cari sunt multe, ori numai de partea materială a situației lor, de plată? Asta ar trebui să o știm! În cazul prim cauza e a tuturor oamenilor de bine; în al doilea ea pierde toată frumusețea și devine suspectă, deși nu ar fi de mirat. Avem toată dragostea pentru școală și apostolii ei ne băgați în seamă, dar strigătele lor după plăți mai mari dela stat — alte mijloace de îmbunătățire a stărilor nu se arată — nu le putem face echou. Ori cum, e de constatat, că până azi înșiși învățătorii nu-și dau samă bine ce vreau și cum cred să ajungă la acel ceva, ce-l doresc? Autoritățile noastre superioare bisericești, singurele foruri chemate a asculta durerile învățătorilor noștri, vor trebui să asculte și să iee în cea mai serioasă cumpenire dorințele precizate și legitime a le dascălilor poporului credincios. Școala este doar în mod special fîca bisericeii, și școală fără învățători nu există.

Lupta Polonilor pentru limbă.

Polonii din Pozen (Germania) desfășură o luptă desperată pentru apărarea limbii lor. La porunca guvernului ca și religia să se propună Polonilor în limba germană, întâiu au protestat părinții; acum răspund și copii din școală — cu grevă. Mai bine nu merg la școală decât să învețe *tatăl nostru* și catechismul legii sale, în limba germană, atât de urgentă lor, pentru silnicia cu care li-se impune. Greva copiilor ia întindere foarte mare. Părinții fac adunări și pun grozave jurăminte publice, că nu-și vor lăsa copii să învețe religia decât în limba părințească. O deputațiune s'a prezentat cu cerere în aceasta privință la arhiepiscopul Stablewski, care ascultând pe oratorul deputațiunii atâta s'a emoționat, încât neputând vorbi, de l'crimei, a zis numai atâta:

— Am »ajuns să luptăm pentru credință, pentru D-zeu!»

— Toate acestea le luăm din ziarele ungurești, cari laudă purtarea Polonilor — fără să-și dea seamă că pe sine se osândesc; doar și guvernul maghiar a ajuns în pornirea sa, să imiteze silniciile condamnable ale germanilor, cerând ca și religiunea să se propună în școlăle de stat ungurește.

— În același timp în mai multe părți copii din școlăle noastre confesionale, împotriva voinței părinților sunt siliți să meargă în școlăle de stat. Solgăbirăii dau poruncă de — »beterelés az ál-lami iskolába» par'car fi vorba de oi, nu de oameni liberi.

Din parochia Clujului.

În fața problemelor mari ce le are parochia Clujului, repararea bisericeii vechi, edificarea școlălei, și a unei bisericeii nouă, este de mare importanță părințească atențiune ce I. P. Sa Metropolitul a-

rată față cu aceasta parochie. Nu numai a trimis 1000 cor. ajutor la repararea bisericeii lui Bob, ci acest dar l'a însoțit cu o scrisoare pastorală de încurajare, care s'a cetit Dumineca trecută credincioșilor în biserică, și-a făcut o mare impresiune. Eată de ce o publicăm în fruntea foii.

În același timp, în cadrul unei predice frumoase, parochul Dr. E. Dăianu a vestit că I. P. Sa s'a îndurat a mai da parochiei un preot de ajutor, în persoana d-lui Eugen P. Pecurariu, capelan și catichet, pe care l'a introdus în oficiu. Astfel, fără a îngreuna parochia cu nimic, biserica din Cluj are de acum 3 preoți gr.-cat. în slujba sa.

Alt dar al Italiei.

După Roma și Veneția a trimis capitalei române un dar iubilar: un tablou lucrat din acele prea frumoase mărgele a căror fabricare e una din bogățiile gloriosului oraș, — spune »Neamul Românesc».

»Economul» în Ludoșul-Mureșului.

Institutul »Economul» din Cluj a deschis o filială și în Mureș-Ludoș, importantul tîrg al Câmpiei ardeleni. Filiala este pusă sub dirigența dlui Dr. Ioan Oltean, avocat în Ludoș.

Activitatea și-o va începe în 15 Oct. n. a. c. Inaugurarea solemnă, la care vor fi invitați toți fruntașii din acele părți, se va face mai târziu.

CĂRȚI NOUE ȘI REVISTE

— Vocea Tutovei (Bărlad) nr. 29, începe un interesant studiu asupra volumului de »Literatură Populară» a lui Eminescu, volum. publicat de d-l Il. Chendi. Autorul acestui studiu neîncheiat încă, dl M. Răducanu, constată că Eminescu, alături de Russo, a fost cel mai conștient culegător al poeziilor populare, și crede că Eminescu s'a inspirat mai mult chiar de cât Alexandri din creațiunile poporului. Acest fapt i-a ușurat lui Eminescu rolul întru formarea limbii literare române.

— »Viața Românească» din Iași. N-rul 7 (Septembrie) are următorul cuprins:

I. Al. Brătescu Voinești. Conu Alecu (schiță.) N. Volenti. Lui X... (versuri.) G. Bogdan-Duică. Scrisori de Grigorie Alexandrescu. I. Agirbiceanu: În luptă (nuvelă.) V. Loichiță. Versuri. P. Bujor: Suflete Chinuite (schiță.) G. Ibrăileanu: Probleme Literare. Horia Petra-Petrescu: Badea Cărăbană (nuvelă.) Aurel Onciul: Evoluția politică în Bucovina. S. Secula: Viața Românească în Ardeal. — Teatrul. M. Costea: Din Basarabia. — Românii în chestia Agrară. P. Nicanor & Co. Miscellanea. Izabela Sadoveanu: (Evan): Cronica Literară (Critica femină.) P. Bujor: Cronica Științifică (Foamea și Iubirea în Lupta pentru Existență.) Dr. I. Simionescu: Cronica Pedagogică (Tot »O Dorință.») Vintilă I. C. Brătianu: Cronica Internă (Obștiile Sătești pentru Arendarea de Moșii.) I. Russu-Șirianu și C. S.: Cronica Externă (Falimentul Politic Maghiar. — Cum pacifică d. Stolypin Rusia: Recenzii: C Dobrogeanu — Gherea. »Din Ideile fundamentale ale Socialismului Științific. Radu D. Rosetti: »Epigrame». Tudor Pamfile: »Jocuri de copii». — G. I. Const. Giurescu: »Contribuțiuni la Studiul Cronicelor Muntene». — G. P.; N. Dobrescu: »Intemeierea Mitropoliilor și a celor dintâi Mănăstiri din țară», »Fragmente privitoare la Istoria Bisericeii Române» — E. P. Revista Revistelor: Luceafărul, Junimea Literară, Revista politică și Literară, Revista Idealistă, Arhiva, Statistica. La Nouvelle Revue, Mercure de France, La Revue. Revue de Métaphysique, Revue des Idées, Revue Latine, Revue Socialiste, Revue de Sociologie, Revue Scientifique, Nuova Antologia, Rivista d'Italia, Deutsche Rundschau. Deutsche Revue, Deutsche Monatschrift, Socialistische Monats-Hefte, Contemporary Review, North American Review, Positivist Review, Ruskoe Bogatsvo. Mișcarea intelectuală în străinătate. Bibliografie.

— Junimea Literară. Anul III. Nr. 10. are următorul sumar: Vară (poezie) Ana Conta-Chernbach. — Ceva despre folosul limbilor clasice în școlăle medii Ion Ursu. — Incă's tînăr (poezie) Leandru. — Femeilor române dela noi (poezie) G. Rotariu-Rotică. — Coșbuc și Goga față de poporul român (urmare) Aspasia Luția. — În zori de zi (poezie) Leandru. — Familia lui Vasile Varnav (notiță istorică) S. Fl. Marian. — Lăcrămioare (poezie) Orfeu. — Poeme în proză (trad. din Oscar Wilde) L. M. — Cântec V. Loichiță. — Ion Gorun (studiu) Liviu Marian. — Dări de samă Elv. — Notițe bibliografice N.-r. — Poșta Redacției. — Redacția și Administrația: Suceava (Bucovina) strada Sturza Nr. 655.

— »Veterinarul». O nouă foaie, cu acest nume, cuprinzind povețe pentru creșterea și îngrijirea vitelor, ese la Ploești, sub direcția D-lor Popescu-Daia și Th. Ionescu. Abonamentul 4 lei pe an. Adresa: Ploești, Calea Târgșor. 6. Veterinarul apare de 2 ori pe lună.

— Cărți poporului! Teranilor, bucovineni, și ardeleni, cari au fost la Esposiția din București li-s'au dat, ca amintire, cărți, tablouri și note musicale, coriștilor. Li-s'au împărțit astfel 7450 de cărți, 2850 note și multe tablouri. Eată un Intru cu minte și cu inimă. Suma, cu care s'au cumpărat toate acestea s'a adunat într'o singură zi printr'o subscripție.

— »Universul» din București, publică în fruntea numărului său 261 din 23 Sept. v. o ilustrație, după »Răvașul» dând chipul Sângerului românesc, strada principală cu biserica. O scurtă notiță de esplicare amintește și de mănăstirea »Pocrovei.»

Sz. 1929—1906 tkvi

ÁRVERÉSI HIRDETÉNYI KIVONAT.

A hidalmasi kir. járásbíróság közhírré teszi, hogy Dr. Tamasiu Simon ügyvéd által képviselt Bognár és Száritó kolozsvári czég végrehajtatónak Róth Simon hidalmasi lakós végrehajtást szenvedő elleni 226 kor. 80 fil. törke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a kolozsvári kir. törvényszék és a hidalmasi kir. járásbíróság területén levő Hidasalmas községben és határan fekvő és a hidalmasi 313 sztkvben felvett A + 1 rend 63/3 hrsz. házasság belsegéből végrehajtatást szenvedő 1/2 rész jutalékára 614 kor. 50 fillér becsértékben mint ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1906 november 8 napján d. e. 10 órakor a helyi tkvi hatóság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Árverezni szándékozók tartóznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi 60 tcz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a küldött kezéhez letenni, avagy az 1881 60 tcz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényát szolgáltatni.

A kir. járásbírószág mint tkkvi hatóság Hidasalmas 1906 augusztus hó 22-ik napján. (olvashatlan kir. járásbíró.)

Un candidat de avocat

află imediat aplicare în cancelaria subscrișului. Candidații cu praxă sunt preferiți. Doritorii de a ocnpa acest post să se adreseze în scris, comunicându-mi și condițiunile. Hațeg, in Octomvrie 1906.

Dr. Gavriil Suciú

1—3 avocat.

Institutul indigen de asigurare

Fondat la 1868 „Transsylvania” Fondat 1868

se recomandă pentru încheierea de Asigurări de foc și asupra vieții, de rente, zestre, pe cheltuelile înmormântării etc. în toate combinațiile și cu tarifele cele mai ieftine.

Valori asigurate: Despăgubiri prestate: **105 milioane cor.** **7 milioane coroane.** Sfaturi în toate afacerile de asigurare se dau fără nici o cheltuială.

Acuisitori buni se caută în condițiuni favorabile.

Agentura generală în Cluj, Emketer 16.

Asigurări se pot face la »Economul» și la Agentura »Transilvaniei» în Cluj.

FALK IMRE

Cluj Piața Széchenyi nr. 39.

În prăvălia mea se vind mașine de cusut, biciclete, ace de cusut, fine, din oțel anglez, pe lângă plătire în rate.

Mare atelier mecanic.

Primim repararea mașinelor de cusut, bicicletelor și a altor obiecte, cari se țin de specialitatea aceasta.

Serviciu prompt și acurat!

Comande din provincie se efectuesc cu cea mai mare acurateță.

Agentură pentru mașine agronomice.

Cu deosebită stimă

(11—20)

Falk Imre

Piața Széchenyi nr. 39.

S'a deschis
în piața Mátyás király Nr. 11 în palatul Reil
Právălia de haine pentru Domni, dame și copii

Réti B. és Társsa.

Cel
mai bun și
cel
mai frumos!

Pe
lângă prețuri
solide și
moderate!

Postav de Zsolna, Gács și Rozsahegy.

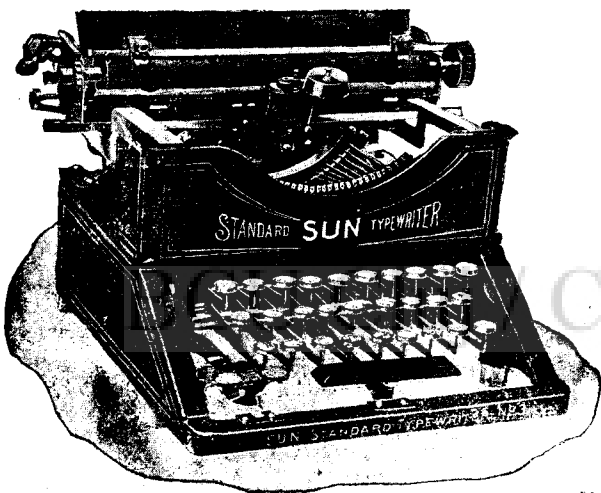
3—10

Mátyás király-tér 11.

Frumos, curat scrie
numai mașina de scris

„SUN“

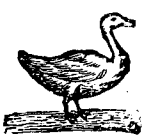
deoarece n'are bandă de colorare.

Mașina de scris »Sun« are o scrisoare foarte ceteată (scrisoarea se poate cunoaște limpede chiar și până la ultima literă) și prețul ei e totuși numai 320 cor.

Theil Frigyes

Cluj (Kolozsvar) (3—10)
Reprezentantul fabricii — societate pe acțiuni — de mașine de scris a lui Frister & Rossmann.

Pene de gâscă
ieftine,
pentru umplut perini,
din **Bohemia.**

5 Kilo nou curățite Cor. 9-60, mai bune Cor. 12.— fulgi albi Cor. 18—24, fulgi ca zăpada Cor. 30—36. Se trimite franco cu rambursă. Se primește îndărăt s'au se schimbă ce nu convine cu rebonificarea portului postal.

Benedickt Sachsel, Lobes 357
Post Pilsen. 2—6 **Böhmen.**

La tipografia »Carmen« în Cluj se primește numai decât un

Practicant.

Preferiți vor fi cei cari cunosc pe lângă limba română și cea maghiară.

Cine suferă de **Epilepsie** și stări nervoase, se ceară (nevoie) sgârçiri broșura despre Epilepsie, care se trimite gratis și franco dela »Privil. Schwanen Apotheke,« Frankfurt a. Main. 11—52

„THE STANDARD“

fondată în anul 1825.

Efectuește **asigurări pe viață** pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual	Avere proprie
Cor.: 34,600.000	Cor.: 274,000.000
Dividende solvite	Despăgubiri de viață
Cor.: 170,000.000	Cor.: 570,000.000

Agentura generală pentru Transilvania:
Cluj. Strada Ferencz-József Nr. 17.

Filiala pentru Ungaria:
Budapesta, Strada Kossuth-Lajos nr. 4
în Palatul Standard. (Casa proprie).

Centrala generală:
Edinburg. (Anglia).

Peter Wernig

Fabricant de puști și furnisor ces. și reg.
în **Ferlach, Carintia (Kärnten).**

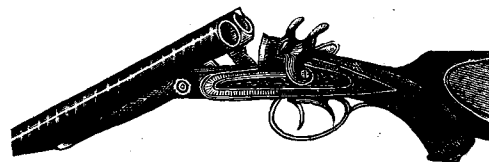
Inventator și fabricant al așa numitului »Triumph Bohrung« și al »Wernig-universal-Bohrung« cu o iuțime

foarte mare și neîntrecută până acuma — își recomandă pe lângă garanție și cu prețuri moderate tuturor vânătorilor, forestierilor și altor persoane iubitoare de sport fabricatele sale solide, de prima calitate: cum sunt: puști, ușoare cu trei țevi, așa numite: Thürstutzen, Büchslinten, Bockgewehre, Mannlicher Schänanen Stutzen, precum și puști Wernig cu patru țevi — toate

provăzute cu o sperclapă de siguranță, în urma căreia pușca nici într'un caz nu se poate de sine singur descărca și astfel ori și ce fel de pericol e eschis. 4—5

— Cata'oage la dorință se trimite gratuit și franco. —

Tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu, Cluj — Kolozsvar.

Recerința de căpetenie a frumseții e o piele fină și frumoasă a feții.

Aceasta o poate dobândi fiecare damă prin întrebuințarea alifiei de față

Margit-Crème

a lui FÖLDES

care e de un efect miraculos în prvința aceasta.

Margit-Crème e un mijloc chemic de o compoziție foarte fină, are un miros de tot plăcut și se resorbează repede deja îndată după prima încercare i-se adevăresc calitățile sale aceste emnente. Face pielea feții fină, la pipăit, ca și ca-tifeaua; în 10—12 zile schimbă cu totul aspectul feții, face să dispară pentru tot deuna alunițele, peștrulele de ficat și ori ce fel de necurățiri ale feții.

Calitatea sa cea mai esențială e, încă urma folosinței nu devine pielea feții unsuroasă și lucie, cum se întâmplă aceasta la alte alifii cosmetice, ci din contră, face să dispară luciul pielii, ca și pudorul, din ce motiv se poate chiar și ziua întrebuința. Mai nutrește apoi chiar și pielea feții, prin ce o întenește, o înviează și îi dă o molicime și rotunzime de tot atrăgătoare și păcută.

Favorul ei cel mai de căpetenie e, că nu conține nici argint viu, nici plumb și astfel e cu totul nestrăcioasă.

Prețul unei tighii mici 1 cor.; unei tighii mari 2 cor. Săpunul-Margit costă 70 fil. Pudorul-Margit 1 cor. 20 fil. Apa de față Margit 1 cor. Pasta de dinți Margit 1 cor.

Se prepară: la **FÖLDES KELEMEN,** apotecar în **ARAD.**

Comande de 6 cor. se trimit franco

Se poate căpăta:

la Burger Frigyes, Dr. Czetz Dénes, Gergely Fer utóda, Halász Jenő, Dr. Hintz György, Székly Miklós și Tanács József, apotecari în Cluj.

Fiecare imitație și retipărire va fi pedepsită.
Veritabil e numai Balsamul lui Thierry

provăzut cu semnul »călugărilorlor.«
Scutit prin lege.

E un mijoc peste tot cunoscut și neîntrecut în cazuri de perturbații de sgârçiri de stomac, de colică, de catarrhuri dureri de piept, la influența etc. Prețul: 12 sticle mici sau 6 duble sau o sticlă mare specială cu astupus patent — 5 cor. franco. ALIFIA CENTIFOLIA E UN NON PLUS ULTRA la toate ranele, la inflamații, lovituri abscesse, buboane de ori ce fel. Prețul: 2 tighii coroane 3-60 sau pe lângă trimiterea banilor înainte, sau cu rambursă.

Apoteca lui A. Thierry la Rohits-Sauerbrunn. Broșuri, se trimite fiecăruia gratuit. Depot în Budapesta la apot. A. Török; la Leo I., Egger; la L. Vértes, Lugos.

(12—25)

Tipografia

»CARMEN«

PETRU P. BARIȚIU
CLUJ

Ferencz József-út 58 sz.

Primește tot felul de lucrări, ce cad în bransa acestei măestrii, executându-le cât se poate de cu gust, în stilul cel mai modern și cu prețuri moderate.

Comande se primesc și la Librăria D-lui Erich Fabritius din Cluj (Piața Regelui Matia nr. 32.)

Ca prima tipografie românească în acest comitat, se roagă de binevoitorul sprijin al celorlalte institute românești, precum și al privaților.

Barițiu P. Petru